26/07/2020

Σαν σήμερα η Μάχη στα Δερβενάκια

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Σαν σήμερα, στις 26 Ιουλίου του 1822, στα Δερβενάκια, κοντά στη Νεμέα, οι Έλληνες σημείωσαν μια από τις σημαντικότερες νίκες τους κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης.

Η μάχη στα Δερβενάκια (ή αλλιώς Σφαγή του Δράμαλη) ήταν μία από τις σημαντικότερες μάχες του αγώνα της Ελληνικής Ανεξαρτησίας, καθώς έλαβε χώρα σε μια πολύ κρίσιμη συγκυρία, όταν ο Μαχμούτ Πασά, γνωστός ως Δράμαλης, είχε φθάσει στην Πελοπόννησο με ισχυρή δύναμη 25.000 ανδρών και απειλούσε να διαλύσει την επανάσταση εις τα εξ ων συνετέθη.

Η μάχη αυτή δόθηκε σε δύο από τα τέσσερα μικρά ορεινά περάσματα (δερβενάκια), μεταξύ Κορίνθου και κοιλάδας Άργους, εξ ου και η ονομασία της. Άλλο αποτέλεσμά της ήταν η ενίσχυση της φήμης του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, η

οποία φόβισε τους τότε πολιτικούς αντιπάλους του.

Αποκλεισμός στην Αργολίδα

Ο Δράμαλης, φθάνοντας με 30.000 άνδρες του (εκ των οποίων οι 24.000 ήταν πολεμιστές) στην Πελοπόννησο, κατέλαβε αμαχητί τον Ακροκόρινθο. Εκεί, παρά την αντίθετη συμβουλή του Γιουσούφ Πασά, αποφάσισε να εισβάλλει με όλον τον στρατό του στην αργολική πεδιάδα, υπολογίζοντας και στη βοήθεια του τουρκικού στόλου. Στις 13 Ιουλίου, κατέλαβε την πόλη του Άργους, όπου πίστευε ότι θα έβρισκε χρήματα και εφόδια που θα είχαν συγκεντρώσει οι επαναστάτες. Τα περισσότερα μέλη της Κυβέρνησης και οι κάτοικοι είχαν ήδη φύγει, πανικόβλητοι. Την ίδια ημέρα ξεκίνησε η πολιορκία του κάστρου της πόλης.

Οι Έλληνες ενέκριναν το σχέδιο του Κολοκοτρώνη να καταληφθούν καίριες θέσεις, για να αποκλειστεί ο Δράμαλης στην Αργολίδα, να απασχοληθεί ο Δράμαλης με την πολιορκία του κάστρου του Άργους, για να χάσει χρόνο, να εφαρμόσουν τακτική «καμμένης γης», καταστρέφοντας τα σπαρτά της επαρχίας ώστε να εξολοθρευθούν οι Τούρκοι από λιμό.

Μέρα με τη μέρα ο οθωμανικός στρατός άρχισε να αντιμετωπίζει σοβαρά επισιτιστικά προβλήματα και αρρώστιες. Επιπλέον, το καλοκαίρι του 1822 ήταν ιδιαίτερα θερμό, την άνοιξη υπήρξαν λίγες βροχοπτώσεις και τα περισσότερα πηγάδια και ρέματα γύρω από το Άργος είχαν στερέψει. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, ο Δράμαλης άρχισε να σκέπτεται σοβαρά τη διακοπή της εισβολής και την επάνοδο στην Κόρινθο.

Στις 20 Ιουλίου οι Μύλοι Αργολίδας αποτελούσαν το στρατηγείο των Ελλήνων αγωνιστών πέριξ των οποίων είχαν συρρεύσει τα ελληνικά σώματα ατάκτων. Στο συμβούλιο που ακολούθησε, ο Κολοκοτρώνης πρότεινε να περικυκλώσουν τους Τούρκους και έτσι αποφασίστηκε ο εγκλωβισμός του εχθρού στην αργολικό κάμπο, με αποκλεισμό των στενών των Δερβενακίων και ισχυρή άμυνα του Αχλαδόκαμπου και των Μύλων.

Παράλληλα, στις 18 Ιουλίου, αποφασίστηκε ο απεγκλωβισμός των πολιορκημένων του κάστρου του Άργους, οι οποίοι είχαν αρχίσει να υποφέρουν από ελλείψεις σε τρόφιμα και νερό. Άλλωστε ο αντικειμενικός σκοπός, για τον οποίο είχαν εγκλειστεί, είχε πετύχει απόλυτα με την καθήλωση του Δράμαλη στο Άργος, δίνοντας τον απαιτούμενο χρόνο στρατολόγησης και συγκέντρωσης των ελληνικών στρατευμάτων. Την επόμενη ημέρα επιχειρήθηκε έξοδος η οποία όμως απέτυχε, με τους Έλληνες να αφήνουν 200 νεκρούς. Από την επόμενη ημέρα,

διατάχθηκαν κάποια τμήματα των επαναστατών έξω από το κάστρο να προσβάλουν απ΄ όλες τις πλευρές τους Τούρκους, προκαλώντας τους πανικό. Αποτέλεσμα αυτών των διαρκών επιθέσεων ήταν, την 23η Ιουλίου, οι πολιορκημένοι να εξέλθουν ανενόχλητοι και να ενωθούν με τα υπόλοιπα ελληνικά τμήματα.

Η καταστροφή του τουρκικού στρατού

Στις 26 Ιουλίου ο Δράμαλης αποφάσισε να επιστρέψει προσωρινά στην Κόρινθο και κινήθηκε προς τα Δερβενάκια, στενό που ενώνει την αργολική με την κορινθιακή πεδιάδα. Η βασική διάβαση, με βάση το σχέδιο του Θ. Κολοκοτρώνη, φυλαγόταν από τον Αντώνη Κολοκοτρώνη και περίπου 1.500 άντρες.

Παράλληλα ο Θ. Κολοκοτρώνης είχε τοποθετήσει τον Πλαπούτα με περίπου 800 άντρες στο Σχινοχώρι για να φυλάει τη βορειοδυτική έξοδο της Αργολίδας προς τη Στυμφαλία, και τους Νικηταρά – Παπαφλέσσα στο Στεφάνι και στο Αγιονόρι, με άλλους 800 άντρες για να φυλάξουν την τρίτη διάβαση προς την Κλένια.

Την προηγουμένη της μάχης, ο Κολοκοτρώνης ανέβηκε στη στέγη ενός σπιτιού και εμψύχωσε τους μαχητές με μια ομιλία που διασώζει ο Φωτάκος. Άρχισε λέγοντας «Έλληνες, σήμερα εγεννήθημεν και σήμερα θα πεθάνωμεν δια την σωτηρίαν της πατρίδος μας και δια την εδικήν μας» και συνέχισε:

«Σήμερα ο καθείς από εμάς θα καταδιώκη πολλούς, θα πάρητε λάφυρα πολλά και θησαυρούς του Αλή Πασιά θα τους μοιράζετε με το φέσι τα φλωριά, όπου τα έχουν οι Τούρκοι, είναι χρήματα χριστιανικά. Τα είχεν ο τύραννος της Ηπείρου παρμένα από τους αδελφούς μας. Ο Άγιος Θεός μας τα έστειλε και είναι κελεπούρι δικό μας. Αύριον αυτήν την στιγμήν θα σας ιδώ όλους με τ’ άρματα των Τούρκων, με τ’ άλογά τους, λαμπροφορεμένους με τα ρούχα τους. Ο Θεός είναι με ημάς να μή σας μέλλη τίποτε, …»

Οι Τούρκοι της εμπροσθοφυλακής μπήκαν στο στενό πέρασμα και όταν έφτασαν στην έξοδο δέχτηκαν τα πυρά των κρυμμένων Ελλήνων. Λίγοι πέρασαν προς την πεδιάδα της Κουρτέσας και ο κύριος όγκος οπισθοχώρησε με μεγάλες απώλειες.

Αφού αυτό το πέρασμα φυλαγόταν καλά από τους Έλληνες, η εμπροσθοφυλακή και το κύριο σώμα στράφηκαν προς το δεύτερο κοντινό πέρασμα, αυτό του Άγιου Σώστη, ανατολικά από την κύρια διάβαση. Αυτό το πέρασμα ήταν πολύ ανηφορικό και πιο δύσκολο για τους πεζούς και τα ζώα, αλλά οι Τούρκοι το βρήκαν αφύλακτο και άρχισαν να περνούν προς την Κουρτέσα, ενώ τα τμήματα του Αντώνη Κολοκοτρώνη τους πλευροκοπούσαν. Εν τω μεταξύ, το σώμα των Νικηταρά – Παπαφλέσσα, το μεσημέρι ειδοποιήθηκε με σήματα καπνού ότι ο Δράμαλης κινείται

προς τα Δερβενάκια. Ανασυντάχτηκε και με γρήγορη πορεία έφτασε το απόγευμα στις κορυφές ανατολικά, πάνω από τον Αγιο Σώστη, και είδαν τους Τούρκους που περνούσαν προς την Κουρτέσα. Τότε επιτέθηκαν αμέσως στους Τούρκους που βρέθηκαν ανάμεσα σε δύο πυρά, ανατολικά οι νεοφερμένοι και δυτικά τα τμήματα του Α. Κολοκοτρώνη.

Η μάχη κράτησε μέχρι αργά τη νύχτα και οι Τούρκοι είχαν τρομακτικές απώλειες, σε ανθρώπους, ζώα και υλικά. Όταν σκοτείνιασε, η προσπάθεια των Τούρκων σταμάτησε και γύρισαν στην Τίρυνθα όπου είχαν και πριν το στρατόπεδό τους. Οι απώλειες των Τούρκων, κατά την 26η Ιουλίου, και με βάση τη διασταύρωση απομνημονευμάτων, άλλων ειδήσεων και εγγράφων, υπολογίζονται περίπου στους 2.500 – 3.000 νεκρούς και τραυματίες.

Σύντομα η καταστροφή του Δράμαλη έγινε τραγούδι και θρύλος σε πολλά δημώδη ελληνικά τραγούδια:

Της Ρούμελης οι Μπέηδες και του Μωριά οι λεβέντες

Στο Ντερβενάκι κείτονται κορμιά δίχως κεφάλια…

Η καταστροφή της στρατιάς του Δράμαλη ολοκληρώθηκε στη μάχη του Αγιονορίου, στις 28 Ιουλίου 1822. Έτσι, ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης στάθηκε ο οργανωτής και κύριος αυτουργός αυτής της νίκης που έσωσε την Επανάσταση και εξασφάλισε την ελευθερία στη νεότερη Ελλάδα.

Στη φωτογραφία: «Ο Κολοκοτρώνης κατευθύνεται προς τη Νεμέα κατά του Δράμαλη». Χρωμολιθογραφική απόδοση της ελαιογραφίας του Νέστωρα Λ. Βαρβέρη (1908). Συλλογή Λαϊκών Εικόνων ΕΙΜ.

Πηγή: in.gr